

GENERELL INFORMASJON Sparkling og overflatebehandling på innvendige vegger med gipsplatekledning

Sparkling

Et viktig ledd i konstruksjonen.

Sparkling av gipsplatekonstruksjoner kan ikke sammenlignes med sparkling av andre overflater hvor sparklingen som regel først og fremst har en estetisk funksjon. I tillegg til det rent estetiske gir sparkling av gipsplater styrke og stivhet til vegger og tak. Sparklingen utgjør samtidig en del av den tettheten som er en forutsetning for de gode brann- og lydmessige egenskapene.

Skjøtesparklingen limer platene sammen til hele flater og reduserer risikoen for sprekkdannelse.

Prøver har vist at skjøter som er korrekt sparklet har samme styrke som selve platene.

Uansett hvilken overflatebehandling som velges bør Norgips sparkelsystem derfor benyttes, og Norgips sin beskrivelse for materialer og utførelse må følges. Hvis ikke, er det ingen garanti for at de nødvendige egenskapene oppnås. Sløyfes for eksempel tapingen over skjøtene på en vegg mistes en stor del av veggens skivestivhet.

Sparkling av ettlagskonstruksjoner over himling.

Når det gjelder ettlagskonstruksjoner skal sparklingen alltid føres helt til topp mot dekke eller tak – også på vegger som føres over nedforet himling. Ved konstruksjoner med kun et lag plate på hver side er dette dessuten absolutt nødvendig for å unngå spredning av røyk og branngasser og for å oppnå det ønskede lydmessige resultat.

Sparkling av tolagskonstruksjoner over himling.

For tolagskonstruksjoner som monteres med forskyving av plateskjøter i de forskjellige lagene kan selve veggflaten og innfestingene anses som tette i forhold til spredning av røyk- og branngasser samt for luftlydlekkasje.

Slike vegger behøver ikke å sparkles over himling hvis det ikke står i arbeidsbeskrivelsen. Imidlertid er det like viktig for disse konstruksjonene som for ettlagskonstruksjoner at det tettes forskriftsmessig mot alle tilstøtende konstruksjoner.

Det vises for øvrig til Norgipsveiledningen "**Montasjehåndbok, Norgips produkter**" hvor sparkling av gipsplater er utførlig beskrevet.

Overflatebehandling

Norgips-platene er et takknemlig materiale å overflatebehandle, og utgjør et godt og solid grunnlag for alle typer behandling. På grunn av den fine og ensartete kartongoverflaten, kan det oppnås et godt resultat selv med behandlinger i få trinn – også hvor det stilles store krav.

Kvaliteten av overflatebehandlingen har stor betydning for de senere kostnader til drift og vedlikehold.

Derfor må grunnlaget – inklusive sparklingen – være i orden, og dette er også en av årsakene til at Norgips har utviklet et sparkelsystem som sikrer kvalitet og finish.

Grunning

Før det males eller tapetseres bør sparklede gipsplater grunnes over hele flaten med en egnet grunner eller primer.

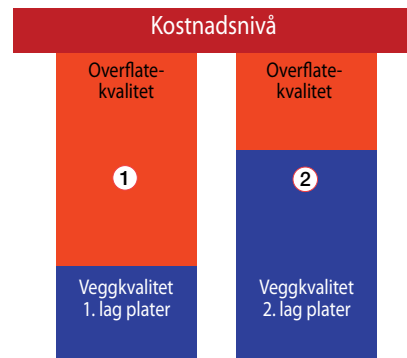
Skal veggen males er grunningen nødvendig for å unngå glansforskjeller i den ferdige overflaten.

Skal veggen tapetseres, kan tapetet settes opp direkte på platene, men også her anbefales det å grunne først. Dette er spesielt viktig for tynne tapeter. Grunningen vil samtidig gjøre det lettere å fjerne tapetet når det skal tapetseres på nytt.

Veggkvalitet/Overflatekvalitet

Skal det spares på kostnadene vil det være en riktig og langsiktig løsning å velge veggkvalitet fremfor overflatekvalitet.

Det vil alltid være mulig å forbedre overflatekvaliteten på et senere tidspunkt ved å tilføye en bedre behandling. Derimot vil det bli langt vanskeligere og dyrere, ja i mange tilfelle umulig, å forbedre veggkvaliteten senere. Det gir en bedre veggkvalitet å benytte to lag gipsplater fremfor ett. Veggen blir sterkere og mer robust, og vil som regel også få bedre brann- og lydmessige egenskaper.

Utfra et bestemt kostnadsnivå kan det velges mellom vegg- og overflatekvalitet.

- 1 Det kan velges en høy overflatekvalitet på bekostning av veggkvaliteten – men det lønner seg ikke.
- 2 Velges en høyere veggkvalitet i utgangspunktet kan overflatekvaliteten alltid økes senere.

Europeisk beskrivelse av kvalitetsnivåer

Et velkjent fenomen ved overlevering av hele bygg eller en enkelt leilighet er diskusjoner rundt overflatekvaliteten på vegger og tak. Kort sagt er det alt for ofte stor avstand mellom forventet og mottatt resultat. Årsaken er stort sett at dette ikke er tatt med, og vurdert under prosjekteringen.

I Europa forøvrig (foreløpig ikke i Norge) er dette løst ved å definere forskjellige kvalitetsklasser på overflatene. For å oppnå de høyeste klassene vil også selve konstruksjonsbeskrivelsen påvirkes, noe som betyr at det allerede på prosjekteringsstadiet må tas stilling til forventet sluttresultat.

Sammen med produsenter og utførende som er involvert i gipsplatekonstruksjoner, har Norgips tatt initiativ til en prosess for at Norge skal følge de samme normer som resten av Europa.

Gjennom å presentere den europeiske løsningen for Standard Norge, som utarbeider norske standarder, er det et håp at de relevante beskrivelsestekstene i NS 3420, del T (Belegg og overflate) og del Q (Platekledninger) vil bli behandlet i de neste høringsrunder. Dette tar selvsagt tid, så vi har valgt å vise utdrag av kvalitetsklassene og hvordan de defineres på neste side.

GENERELL INFORMASJON Sparkling og overflatebehandling på innvendige vegger med gipsplatekledning

Slik er kvalitetsklassene definert i Europa.

Vår elektroniske versjon av prosjekteringsveiledningen vil være å finne på vår hjemmeside www.norgips.no Her vil den sist reviderte utgave alltid finnes, og så fort det skjer noe med kvalitetsklasseinndelingen i forhold til NS, vil vi informere om det der.

Kvalitetsnivåer på overflater

Som nevnt på forrige side har man i Europa innført graderte kvalitetsnivåer på gipsplatekonstruksjoner.

Nivåene betegnes K1, K2, K3 og K4, hvor K1 er den enkleste form for overflatebehandling.

Dette er systemer som er innarbeidet i Europa og beskrevet i en forskrift utarbeidet av UEEP (den europeiske union av gipsplateentreprenører) og Eurogypsum (de Europeiske gipsplateprodusenters forening). Forskriften heter "Drywall jointing & finishing / Surface quality level classifications"

Kvalitetsklassene er nå også blitt gjort gjeldende i Sverige og Danmark.

Systemet skiller mellom vegg- og takflate ved å skrive K_V1-4 og K_T1-4

Kvaliteten på den ferdige overflaten er avhengig både av selve konstruksjonens oppbygning og valg av overflatebehandling.

Under revideringen av de aktuelle kapitler i NS 3420 (del T og del Q), vil vi etterstrebe og få innført de samme klassene i Norge.

Definisjoner av K-klasser

Denne definisjonen er å betrakte som veiledende, det kan forekomme flere variasjonsmuligheter innenfor de enkelte utførelsesnivåer.

Tabell 1

K-klasse	Krav	Bruksområder
K _V 4 K _T 4	Høy standard	For malte overflater hvor det stilles strenge krav til høy standard, estetikk, planhet og glansjevnheter. Eks.: Oppholdsrom med motlys (slepelys) mot vegger og himlinger, rom med høylansmaling, konferanserom, utstillingsrom og andre prioriterte rom. Synlige ujevnheter kan kun forekomme under spesielle lysforhold/ kraftig motlys (slepelys).
K _V 3 K _T 3	Normal standard	For malte overflater eller overflater med tynne tapeter hvor det stilles normalkrav til estetikk og planhet. Eks.: Oppholdsrom uten direkte motlys (slepelys) mot vegger og himlinger, kjøkken, bad, kontorer etc. Synlige ujevnheter kan forekomme ved motlys (slepelys).
K _V 2 K _T 2	Enkel standard	For vegger og tak som skal ha tykke tapeter eller strie, eller enkel malingsbehandling. Ved maling vil ujevnheter være synlige ved motlys (slepelys), eller annen direkte belysning.
K _V 1 K _T 1	Svært enkel standard	For vegger og tak i sekundære rom. Eks.: Kott/bod, fyrrom, lager etc. Ujevnheter, glans- og strukturforskjeller skal aksepteres.

Konstruksjonskrav

Tabell 2

K-klasse	Konstruksjonsoppbygning
K _V 4	Stenderverk min 68 mm og 2 lag plater på hver side
K _V 3	Stenderverk min 68 mm og 1 lag plate på hver side eller Stenderverk min 45 mm og 2 lag plater på hver side
K _V 2	Stenderverk min 45 mm og 1 lag plater på hver side
K _V 1	Stenderverk min 45 mm og 1 lag plater på hver side
K _T 4	Spikerslag maks c/c 400 mm, 2 lag plater på tvers av spikerslag Alle skjøter monteres forskutt og med understøttede kortkanter
K _T 3	Spikerslag c/c 400 mm, 1 lag plate på tvers av spikerslag Ved tørre forhold under byggeperioden og i brukstilstand, kan c/c-avstanden økes til 600 mm
K _T 2	Spikerslag c/c 400 mm, 1 lag plate på tvers av spikerslag Ved tørre forhold under byggeperioden og i brukstilstand, kan c/c-avstanden økes til 600 mm
K _T 1	Spikerslag c/c 400 mm, 1 lag plate på tvers av spikerslag Ved tørre forhold under byggeperioden og i brukstilstand, kan c/c-avstanden økes til 600 mm

Tabell 1 viser hvilke bruksområder som hører inn under den enkelte K-klasse.

Tabell 2 beskrives konstruksjonsoppbyggingen som anbefales brukt for å oppnå den beskrevne K-klasse.

Generelt under valg av konstruksjon

Det anbefales brukt stålprofiler der hvor man stiller krav i K3- og K4-klassen, både for vegg og tak.

Ved montering av plater langs spikerslag i tak, må disse monteres med c/c 300 mm.